

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
onderwerp Basisgezondheid

van het college van burgemeester en wethouders
datum 2 april 2024
dossiernummer 8109

Memo

Samenvatting

De raad heeft verzocht om een beeldvormende avond over basisgezondheidszorg in Gouda en wil voorafgaand een memo ontvangen waarin de huidige situatie wordt beschreven. Om hierin te voorzien is een ambtelijk memo opgesteld met informatie over de gemeentelijke rol, informatie van Medis namens de huisartsen, informatie van de Coöperatie Fysiotherapeuten Midden-Holland (FTMH) en Gedeelde Zorg zodat de raad voorafgaand aan de beeldvormende avond is geïnformeerd.

1. Aanleiding

De raad heeft verzocht om een beeldvormende avond over de basisgezondheidszorg in Gouda te organiseren waarin de raad de huidige situatie en de rol die de raad hierbij heeft wil verkennen. De raad wil zich verdiepen in mogelijke kansen in het beleid rond de ruimtelijke ordening en het op andere manieren aantrekkelijk maken voor huisartsen om zich in Gouda te vestigen. Eveneens wil de raad weten wat de knelpunten en dilemma's zijn om in Gouda te vestigen.

Met deze memo wordt ingegaan op het verzoek van de raad om voorafgaand ambtelijke informatie te ontvangen over de huidige stand van zaken met betrekking tot de basisgezondheidszorg in Gouda.

2. Rol van de gemeente ten aanzien van het zorglandschap

Voordat ingegaan wordt op het schetsen van een beeld van de huidige basisgezondheidszorg is het goed om stil te staan bij de gemeentelijke rol.

Gemeenten zijn gehouden aan het organiseren van een goed vestigingsklimaat waarbij er in de wijken ruimte ontstaat voor gezondheidsvoorzieningen. Dit betekent dat wanneer er nieuwe wijken ontwikkeld worden of er een deel van een bestaande wijk opnieuw ingericht wordt rekening wordt gehouden met ruimte voor gezondheidsvoorzieningen. Deze worden ingetekend in de plannen. Huisvesting van huisartsen valt onder de verantwoordelijkheid van de huisartsen zelf (huisartsen worden gefinancierd door zorgverzekeraars). Het is de rol van de gemeente om bij initiatieven van huisartsen mee te denken en hen te wijzen op beschikbare potentiële mogelijkheden. Indien mogelijk is er de bereidheid om van het omgevingsplan af te wijken of dit te wijzigen ten aanzien van de geldende bestemming als dat nodig is. Een voorbeeld waarin actief is meegedacht is het mogelijk maken van een huisartsenpost in het plan PWA-kazerne.

Daarnaast stelt de Wet publieke gezondheid (Wpg) gemeenten verantwoordelijk voor de publieke gezondheidszorg. Hieronder valt onder andere het organiseren van de jeugdgezondheidszorg. Tevens is in de Wpg vastgelegd dat gemeenten een GGD in stand moeten houden. Gemeente Gouda voldoet aan haar wettelijke taak door deel uit te maken van Hecht. Hecht zet zich in voor de gezondheid en veiligheid van de inwoners van de regio Hollands Midden, Hecht bestaat uit GGD Hollands Midden (inclusief jeugdgezondheidszorg), Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) Hollands Midden, Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden en Zorg en Veiligheidshuis (ZVH) Hollands Midden.

De gemeente heeft ook de rol om collectieve preventie en voorliggende ondersteuning te organiseren. Deze rol is aan gemeenten toebedeeld en in diverse akkoorden beschreven Integraal Zorg Akkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het programma Wonen met ondersteuning en zorg voor ouderen (afgekort Wozo) in de ketensamenwerking die nodig is om de zorg toekomstbestendig te maken. Overige zorgpartijen vallen onder de aansturing en financiering van de zorgkantoren en zorgverzekeraars. Dit geldt voor onder meer de huisartsen, tandartsen en HAP.

Met de huisartsen heeft de gemeente goede contacten via Mediis en met de fysiotherapeuten is er contact in het kader van valpreventie en de Gezonde Leefstijl Interventie (GLI). Gedeelde Zorg werkt samen met partijen rondom het toegankelijk houden van de zorg. Gemeente Gouda sluit daar bij aan. Ook met Campus Gouda met betrekking tot innovatie en opleiden. Een dergelijke samenwerking is er niet met tandartsen en de HAP. Wel is het zo dat het CJG in opdracht van de gemeente een deel van de jeugdgezondheidszorg uitvoert waarbij informatie over mond- en gebitszorg aan ouders wordt gegeven als onderdeel van de brede informatie over opvoeden en verzorgen van (jonge) kinderen. Met de HAP is er contact via het netwerk van Gedeelde Zorg, maar geen sprake van een sturende rol of regie vanuit de gemeente.

In de volgende alinea's wordt ingegaan op informatie met betrekking tot de huisartsen, fysiotherapeuten en Gedeelde Zorg. Deze informatie is in samenwerking met deze partijen opgesteld.

3. Huisartsenzorg

Er is sprake van samenwerking tussen de gemeente en huisartsen, maar er is duidelijk geen sprake van een aansturende- of regierol. Deze ligt grotendeels bij Mediis. Mediis is van, voor én door huisartsen. Mediis coördineert een aantal eerstelijns ketenzorgprogramma's. Daarnaast worden huisartspraktijken ondersteund bij zorg voor kwetsbare ouderen, praktijkopvolging, aantrekken van personeel, en faciliteren desgewenst basis-GGZ in de huisartsenpraktijk. Mediis is vertegenwoordiger van de huisartsen in overleg met de verzekeraar, de gemeentes in Midden-Holland én in de samenwerking met andere zorgaanbieders in de regio.

Praktijkondersteuners die worden gefinancierd vanuit de Zorgverzekeringswet werken nauw samen met de huisarts en nemen diverse taken op zich met betrekking tot de zorg voor patiënten. In het kader van de jeugdwet investeert de gemeente in jeugdconsulenten bij de huisarts. Deze consulenten worden ingezet wanneer ouders of jeugdigen zich melden met een vraag of problemen betrekking tot opvoeden en opgroeien. Hierdoor wordt de huisarts ontlast en kan de jeugdconsulent helpen met het organiseren van passende hulp.

Huidige stand van zaken huisartsen

Er zijn 16 huisartsenpraktijken in Gouda en daar werken 36,5 fte huisartsen. Een normpraktijk is 1,0 fte huisarts en 2000 patiënten. Van de 74.095 inwoners van Gouda staan er 73.013 ingeschreven bij een huisarts in Gouda. In 2023 had 1,5% (1082) van de inwoners in Gouda geen huisarts in de eigen woonplaats. Dit is een tekort van 0,5 fte huisarts. Het aantal patiënten zonder huisarts kan op dit moment iets hoger zijn. In de regio Midden-Holland heeft de gemeente Gouda (in verhouding tot het aantal inwoners) de meeste huisartsen¹.

Veel huisartsen hebben in hun huidige huisvesting te weinig m2 voor collega huisartsen en ondersteunend personeel. Als ze wel voldoende m2 hebben kunnen ze vaak het personeel niet vinden. Ook is er een tekort aan opvolgers voor de huisartsen die met pensioen gaan.

Mediis heeft een leergang voor waarnemers in de regio verzorgd over hoe een praktijk te starten. Een pand als Bleulandweg 3, waar Mediis zich hard voor maakt om daar huisartsen, apotheek en andere eerstelijnszorgaanbieder te huisvesten is een belangrijk middel om de tekorten aan te pakken. Huisartsen die nu te weinig m2 hebben kunnen daar uitbreiden. Dit zou een oplossing kunnen zijn voor patiënten die nu geen huisarts hebben. Mediis heeft hier ook m2 gereserveerd voor een startende huisarts. Als zij daar een startende huisarts voor kunnen interesseren, kunnen de patiënten zonder huisarts hier ingeschreven worden.

Ontwikkelingen en aandachtspunten van Mediis

Het inwoneraantal van Gouda stijgt, mede door de bouw van de wijk Westergouwe en uitbreiding van de Spoorzone. Dit vraagt dus om meer huisartsen in Gouda.

¹ Informatie is afkomstig uit het [Regiobeeld Midden-Holland](#)

De vergrijzing vraagt meer netwerkzorg rond kwetsbare ouderen: samenwerking van huisartsen met andere zorgverleners in de eerste lijn. Er is een landelijke visie voor 2030 ontwikkeld op de versterking van de eerstelijns door samen te werken in de wijk en regionaal deze samenwerking te ondersteunen. Mediis heeft subsidie aangevraagd en gekregen om bij alle zorg en welzijnsaanbieders van de eerste lijn in Midden Holland hun visie op te halen en een gezamenlijke visie te formuleren. Deze wijkssamenwerking kan de huisarts helpen om continuïteit van zorg te blijven bieden.

Daarnaast informeert Mediis naar de mogelijkheden rondom online huisartsenpraktijk Arene.

Conclusie van Mediis

Huisartsencapaciteit en daarmee patiëntenzorg dichtbij de patiënt staat onder druk. Er zijn minder nieuwe praktijkeigenaren en opvolging is een grote uitdaging. Belangrijk element van aantrekkingskracht voor praktijkopvolgers is huisvesting, financiën en ondersteuning bij bedrijfsvoering. Het is een grote uitdaging om continuïteit van huisartsenzorg en daarmee ook beschikbaarheid van welzijnsvoorzieningen te waarborgen voor de inwoners.

4. Gedeelde Zorg

In Gedeelde Zorg werken zorg- en welzijnsaanbieders, gemeenten en zorgverzekeraar samen aan de toegankelijkheid van zorg- en welzijn in de regio Midden-Holland. [Gedeelde Zorg](#) is een initiatief van de Vereniging Gezondheidsregio Midden-Holland, waar zorg- en welzijnsaanbieders uit de regio lid van zijn. Inhoudelijke sturing wordt gegeven door de stuurgroep, bestaande uit bestuurders van:

- Fundis, verpleeg-, verzorging en thuiszorgaanbieder
- Groene Hart Ziekenhuis
- Zorgpartners Midden-Holland, verpleeg-, verzorging- en thuiszorgaanbieder
- Mediis, huisartsenorganisatie
- Coöperatie van Fysiotherapeuten
- Huisartsenpost Midden-Holland
- GGZ Rivierduinen
- Zorgverzekeraar VGZ
- Vertegenwoordiging van de vijf gemeenten (wethouder Anna van Popering)

Toegankelijkheid onder druk

De zorgverzekeraars zijn verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van de zorg. De leden van Gedeelde Zorg willen de toegankelijkheid zoveel mogelijk borgen en leveren hier ook een bijdrage aan. Een aantal uitdagingen waar de sector mee te maken heeft²:

- De bevolkingsgroei in de regio Midden-Holland neemt met 25% toe in 2040, waar het landelijke gemiddelde een bevolkingsgroei van 8% kent.
- Daarnaast heeft ook onze regio te maken met een ernstig personeelstekort in de zorg van 9,9% in 2030 waar dit landelijk gemiddeld 7,6% is.

Dit zorgt ervoor dat de zorgvraag stijgt en dat deze zorgvraag met minder personeel kan worden opgevangen. De toegankelijkheid van de zorg komt de komende jaren verder onder druk te staan. Er worden oplossingen geboden om de zorgvraag af te buigen, anders te organiseren, maar zorg- en welzijnsorganisaties en ook inwoners zullen zich moeten realiseren, dat zorg en welzijn er in de toekomst anders uitziet dan men nu gewend is.

Transformatieplan Gedeelde Zorg

Gedeelde Zorg werkt op dit moment aan een transformatieplan gericht op zorg voorkomen, netwerkzorg en acute zorg. De verbinding tussen zorg en welzijn speelt hierbij een belangrijke rol.

Dit zijn de [10 transformatieopgaven van het transformatieplan](#):

- Preventief werken en stimuleren zelfstandigheid
- Mentale gezondheid
- Samenwerken in de wijk
- Kwetsbare ouderen
- Zorgcoördinatie burgers

² Meer informatie over kenmerken en knelpunten van de regio is te vinden in het [Regiobeeld Midden-Holland](#)

- Zorgcoördinatie zorgverleners
- Gegevensbeschikbaarheid
- Digitale innovatie
- Capaciteit
- Personeel

Het transformatieplan speelt in op de doelstellingen van het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Ontlasten huisartsenzorg

Alle 10 de transformatieopgaven dragen in meer of mindere mate bij aan het ontlasten van de huisartsenzorg tijdens kantooruren en buiten kantooruren (de Huisartsenpost). Enkele voorbeelden hiervan zijn het organiseren van zorgcoördinatie voor zorgverleners waar huisartsen ontlast worden in het organiseren van vervolgzorg door het [Regionaal Transferpunt Midden-Holland](#). Of het organiseren van goede samenwerking in de wijk waarin door nauwe samenwerking tussen huisartsen, wijkverpleging en sociaal domein veel zorgvragen kunnen worden voorkomen.

5. Fysiotherapie

Onderstaande informatie is gebaseerd op informatie van de Coöperatie Fysiotherapeuten Midden-Holland (FTMH). Zorgverzekeraars zijn verantwoordelijk voor de financiering en organisatie van de basiszorg, waaronder fysiotherapie.

Huidige stand van zaken fysiotherapeuten

Aantal fysiotherapeuten en praktijken

In de gemeente Gouda zijn er ongeveer 20 praktijken voor fysiotherapie. In totaal zijn er zo'n 89 fysiotherapeuten werkzaam. De fysiotherapeuten hebben geen beschikking over een database waarin deze gegevens worden geregistreerd en bijgehouden. De FTMH schat in dat deze cijfers daarentegen een representatief beeld geven van de huidige situatie.

Het uitgangspunt voor een redelijke norm is ongeveer 1 fte per 1000 inwoners. Bovenstaande cijfers geven echter geen informatie over het huidige aantal fte binnen Gouda. Het is hierbij ook niet duidelijk of er een tekort aan fysiotherapeuten in Gouda is.

Ontwikkelingen en aandachtspunten vanuit FTMH

Met de komst en ondertekening van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en de Visie Eerstelijns 2030 wordt ingezet op goede, toegankelijke en betaalbare zorg. Waaronder de georganiseerde eerstelijnszorg. Een randvoorwaarde om invulling te geven aan de afspraken en ambities, is multidisciplinaire samenwerking.

Vanuit de faciliterende rol van de gemeente ziet de FTMH nog kansen. De gemeente Gouda onderzoekt of er mogelijkheden zijn binnen haar faciliterende rol op het gebied van het stimuleren van de positionering van samenwerkingsverbanden. Voorbeelden van samenwerkingsverbanden zijn Mediis, FTMH en de vereniging Gedeelde Zorg. Deze geven invulling aan het multidisciplinair samenwerken en het organiseren van de eerstelijnszorg. De FTMH draagt hierbij een voorbeeld aan uit eigen ervaring: de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI).

Conclusie vanuit FTMH

De (eerstelijns) zorg staat in toenemende mate onder druk. Deze ontwikkeling staat in verbinding met verschillende thema's. Voor fysiotherapeuten benoemt de coöperatie FTMH financiering vanuit de zorgverzekeraar, krapte op de arbeidsmarkt en de gevolgen vanuit de coronapandemie. De gemeente Gouda heeft vanuit haar rol beperkte invloed op deze thema's.

6. Afsluitend

De raad heeft gevraagd naar haar rol omtrent het aanpakken van de knelpunten en zorgen rondom de basisgezondheidszorg in Gouda. Bovenstaande informatie dient om de raad voorafgaand de beeldvormende avond op 17 april waarin zij in gesprek wil gaan met de aanwezige partijen te informeren.